

DR. UNIV. BEREGNYEI JÓZSEF
C. ISKOLAIGAZGATÓ:
A BELÜGYMINISZTER FELÜGYELETE ALÁ TARTOZÓ RENDVÉDELMI
SZERVEK EGYSÉGES MODULÁRIS ALAPÚ KÉPZÉSI RENDSZERÉNEK
LÉNYEGI MEGHATÁROZÓI, JELEN ÁLLAPOTA

„A kidolgozó munkában közreműködő egy résztvevő szemszögéből.”

1. Bevezető

A Nemzeti Együttműködési Program többek között a közbiztonság erősítését, továbbá a „Több rendőr, több fizetéssel és több eszközzel” cím alatt a rendőri hivatás karrierpályájának fontosságát hangsúlyozta. A programkészítők szerint a közbiztonság erősítéséhez egyrészt szükséges egy jelentősebb – 3100 fős- létszámfejlesztés, másrészt pedig elengedhetetlen a minőségi fejlődés is. A rendészeti karrierpálya létének szerves eleme a képzési rendszer átalakítása, ezért a Programban megfogalmazott cél eléréséhez a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjai vonatkozásában felmerült az addig létezett képzési rendszer felülvizsgálatának és korszerűsítésének igénye.

Tulajdonképpen röviden ez az előzménye „**a rendvédelmi szervek egységes moduláris alapú képzési rendszerének kialakításához szükséges intézkedésekről**” szóló **1282/2010. (XII. 15.) kormányhatározat** megalkotásának, mely – többek között – rendelkezett a képzési rendszer tekintetében szükséges korrekciók végrehajtásáról is.

Írásomban az ehhez tartozó legfontosabb képzési vonatkozásokat kívánom érinteni, kiegészítve ezt az azóta 2012-ben bekövetkezett újabb változásokkal, módosulásokkal, függetlenül attól, hogy az elképzelés lényege ettől szélesebb tartalmi palettát feltételez. /Ez utóbbi un. humán vonatkozások között a képzési résszel szinte teljesen egyenértékű helyet foglal el az előmenetel, az életpálya modell ügye is. Másokkal együtt magam is meg vagyok arról győződve, hogy a képzési rendszer csak ez utóbbihoz tartozó egyéb rész kérdésekkel- karrierpálya, előmenetel, rendfokozatok, szerződéses, próbaidős állományviszony, bér, egyéb juttatások ügye stb.- együtt, ezekkel összhangban, komplex módon, rendszerszerűen kezelhető! De arról is, hogy a képzési rendszer nagyobb lélegzetvételű igazítása, átalakítása nemigen célszerű tudományosan megalapozott, az ehhez tartozó, ezzel valamilyen kapcsolatban álló humán erőforrásoknak, és intézményrendszereknek teljes körű, komplex átvizsgálása, a képzés szempontjából érintett legáltalánosabb, legtöbb munkaerőt igénylő beosztások munkakörelemzése, valamint a felállítandó új képzési-felkészítési rendszer előzetes elméleti lemodellezése nélkül./

Itt említem meg azt, hogy a kormány a magyar közszolgálat újjászervezése, a karrier lehetőségek, és a közszolgálati életpályák megújítása érdekében közzétette a **1207/2011. (VI. 28) számú** határozatát is. Ebből a kormánydöntésből a képzés szemszögéből lényeges, hogy ezután az állami,- és a szakirányú szakmai iskolai végzettséget egyenrangú besorolási szempontként kívánják kezelni, továbbá az, hogy az előmenetel függ az egyén élethosszig tartó tanulásának alakulásától is!

!Nem teljesen ide tartozó, és nemigen dicsérhető tény az, hogy a rendőr szakképzést illetően az utóbbi években túl sok volt a változtatás, a beavatkozás. Ennek illusztrálására említem meg, hogy 2007-2011 között nem volt még olyan, hogy két végzős évfolyam változatlan rendszerben, időütemezés szerint került volna felkészítésre, felavatásra!!

2. Az egységes rendvédelmi képzés kialakításának a tárca hatálya alá tartozó hivatásos állományúak képzésre vonatkozó alapvető céljai, elvárásai, szempontjai

A megújítás eredeti célja többek között az volt, hogy a tárcához tartozó rendvédelmi szervek képzési rendszerében legyen egy olyan első szakasz, tartalmi kör, melyet minden érintettnek teljesíteniük kell. Cél volt az is, hogy váljon általánossá esetükben a moduláris felépítés és a kompetencia alapú felkészítés, továbbá, hogy az érintett rendvédelmi szervek jövőendő hivatásosai az egységes közös első követelménymodul tartalmán túl, közel hasonló ütemű, felépítésű szakképzésben részesüljenek a megújítást követően.

A megújításra kerülő képzési rendszerrel szembeni szerepelt az a régi elvárás, hogy kellő időben, ütemben, a várható munkakörnek megfelelő terjedelmű, tanulmányi pontokkal is átváltható, rugalmas minőségi szakképzés lehetősége jöjjön létre az előkészítő munkák lezárását követően.

2.1. A megújítással kapcsolatban a tárca által elfogadott, meghatározott általános elvárások voltak;

- A rendvédelmi szervek számára jól képzett, felkészült, magas teljesítmény nyújtására kész, elkötelezett, lojális és motivált munkaerő biztosítása megfelelő számban, a kellő időben és a szükséges helyen.
- A munkaköri követelményeknek megfelelő, az elvárások szerint teljesítő munkaerő megtartásának, ezzel a fluktuáció csökkentésének elősegítése.
- Vonzó életpálya nyújtása az emberi erőforrás-fejlesztés (képzés, továbbképzés) lehetőségeivel – az egymásra épülő moduláris rendszerű, kompetencia alapú, fejlesztésközpontú és gyakorlatorientált iskolai rendszerű és iskolarendszeren kívüli felkészítések – optimális feltételű rendelkezésre bocsátásával.
- A rendvédelmi szervek szakmai elvárásait kielégítő egységes elveken alapuló, tervszerű, átlátható, a szervezeti karrierrendszert és a hivatásos állomány tagjai egyéni szükségleteit, életpálya elképzeléseit is támogató, a jogszabályokban közzétett képesítési követelményeket kielégítő, a betöltött munkakör feladat- és követelményelvárásaihoz igazodó, valamennyi állománykategóriát érintő, költség-hatékony képzési rendszer működtetése.

2.2. Az átalakítással kapcsolatos további szempontok, elvárások voltak;

- A képzési rendszerhez leginkább csak komplex módon célszerű, szabad hozzányúlni, mivel ez magába foglalja nemcsak az alapképzést, hanem az át,- tovább,- valamint a vezetőképzéseket is.
- A megújítás során adott munkaköri elvárásoknak legjobban megfelelő terjedelmű szaktudás, kompetencia biztosításának (nem alá,- és nem túlképzés) elérése a kívánatos.
- Az un. generalista jellegű képzés helyett, **ha és ahol** lehet specialista irányba történő elmozdulás támogatott az alapképzésben.
- Egymásra épülő moduláris rendszerű, leginkább kompetencia alapú és gyakorlatorientált, iskolai rendszerű és azon kívüli keretben egyszerre folyó felkészítés megvalósítására adódjon lehetőség.

- Olyan képzési követelménymodulokat kell összeállítani, amelyek adott megközelítésben un. kARRIERMODUL-ként is szerepelnek. (Nem keverendő a kettő, ugyanis az un. kARRIER modul nem teljesen azonos –legalábbis az elsónél- a kapcsolódó képzési tartalmat lefedő követelmény modullal.)
- A moduláris szerkezet - kombinálva a felnőttképzés keretében megvalósuló szakképzéssel, nem általánosan, de esetenként - biztosítson olyan, egymásra épülő rész-szakképzettséget, amelyek kisebb-nagyobb kihagyásokkal, bizonyos folyamatot követően – az érintett szándéka és a munkáltató igénye szerint- kiadhat egy alap szakképesítést is.
- Legyen valamilyen – leginkább nagyon kis mértékben - lehetőség az alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezők számára is bizonyos munkavállalói szerepbe való bejutásra.
- A képzési rendszernek tekintettel kell lennie a romák testületbe kerülésének lehetőségeire, valamint a civil rendészeti jellegű pályorientációs felkészítésben részesültek tudásának respektálására.
- Fontos elvárás volt a kidolgozók felé a figyelem a költséghatékonyságra, az eredményességre, valamint a versenyképesség fenntartására.
- A képzés rendszere olyan legyen, ami sok más mellett szintén hozzájárul a szakmai értékvesztés elkerüléséhez.
- A kívánatos tanulói jogviszonyoknak, valamint az adott szakképesítésre vonatkozó képzési dokumentumok szakmai elvárásainak a megrendelő szervek által meghatározottnak –nem az „oktatás által kitalálnak”- kell lenniük.
- A képzési rendszer olyan legyen, amely valamilyen lehetőséget ad bizonyos rendvédelmi,- és magánbiztonsági szakképesítések részleges átfedésére illetve ennek elismertetésére, adott egyedi esetben a közöttük fennálló pályamozgásra.

A megújított képzési rendszer;

- adjon lehetőséget az alap,- tovább,- át,- és vezetővé képzés közötti összhang megteremtésére
- legyen valamilyen mértékben tekintettel a rendvédelmi jellegű felsőoktatási szakmai képzés az érintettek középfokú kompetenciái birtoklására,
- érvényesüljön valamilyen mértékű és arányú átjárási lehetőség a különféle szintek között
- a felkészítés új rendje az adott munkakörre vonatkozó alapvető elvárásokat célozza meg
- segítse elő az egész életen át (LLL) történő tanulás igényét

- figyeljen a jó gyakorlatok átvételére
- feleljen meg a legalapvetőbb EU-s elvárásoknak is.

3. A megújítás szükségességének indoklása az elkészült Koncepció helyzetelemzése szerint

A fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló még hatályos 1996. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 37. § (1) bekezdése kimondja, hogy hivatásos szolgálati viszony azzal létesíthető, aki a rendfokozati állománycsoportjához meghatározott iskolai végzettséggel (szakképesítéssel) rendelkezik. A 40. § (2) bekezdése pedig a nem rendvédelmi oktatási intézményből hivatásos állományba felvett személy részére a fegyveres szerv jellegének megfelelő képzettséget, illetve a beosztásához szükséges tanfolyam elvégzését és vizsga letételét írja elő. E törvényi rendelkezésből következik, hogy az egyes fegyveres szervek képzési rendszere és követelménye eléggé eltérő. A különbségek a képzési rendszer tartalmában, szervezeti kereteiben, a képzés időtartamában és a képzés alatt fennálló jogviszony vonatkozásában is megmutatkoznak. Ezek az eltérések már az első képzési szinteknél is megjelennek. Többek között például a büntetés-végrehajtási szervezet 14 hetes, a katasztrófavédelmi és polgári védelmi szervek 4 hónapos iskolarendszeren kívüli alapképzési formát kínált eddig, amelyen a már hivatásos állományba lévők vezénlyéssel vettek részt, míg a rendőrségnél az első képzési szint – amely nem alapképzés, mivel ilyen szervezetnél nincsen – jelentősen hosszabb, 2 év időtartamú, iskolarendszerű képzés keretében valósult meg.

Ellentétben a tárca felügyelete alá tartozó szervekével, a rendőrség képzéseinél egyes képzési formák látszólag egymásra épültek, de tapasztalható volt köztük a párhuzamosság is, az oktatott tananyagok ismétlődése. Az indokolatlan párhuzamosságot jól példázza, hogy a rendészeti szakközépiskolák Központi Programjának valamilyen mértékű részét képezték azok a tananyag-elemek, amelyeket a szaktanfolyamokon, illetve a szakmai továbbképzéseken részben ismételten oktattak. Emellett a Rendőrtiszti Főiskola első évfolyam első féléves szakmai jellegű tananyaga részben tartalmazta a rendészeti szakközépiskolában már elsajátított tudástartalmat is.

A tűzoltó, illetve a katasztrófa- és polgári védelmi tiszthelyettes/zászlós szakképzés alrendszere több éve a szakképzésről szóló törvény előírásait betartva, a szakma, valamint a társadalom kívánalmait kielégítve működik. A büntetés-végrehajtásnál, de a nemzetbiztonsági szakszolgálatnál is – a szakterületek specialitásaihoz, eltérő igényeihez, elvárásaihoz, illetve

lehetőségeihez igazított - alap-, közép- és felsőfokú szakmai felkészítést biztosító, lényegében egymáshoz kapcsolódó, de nemigen tisztán csak moduláris alrendszerek működtek.

A kormány úgy ítélte meg, hogy az előbb részletezett képzési rendszer túlságosan generalista, a munkaköri váltáshoz nem követeli meg kellő mélységig az új munkakör szerinti speciális szakmai ismeretek megszerzését. Az úgynevezett „generalista” típusú képzési rendszer az elmúlt évtizedekben jól szolgálta azt a szándékot, hogy a hivatásos állomány tagja bármikor, bármely beosztásba kinevezhető vagy áthelyezhető legyen. A szolgálati munka minőségi jegyeinek erősítési szándéka azonban felvetette, hogy a jövőben nagyobb szerepet kapjanak a közszolgálati szellemiségű, generalista alapozásra ráépülő, úgynevezett „specialista” típusú képzési formáknak, vagyis növeljék a szakirányú képzési elágazások szerepét, hogy jobban érvényesüljenek a konkrét munkakörré történő képzés és kiképzés lehetőségei. (Itt teszem hozzá fontos megjegyzésemet, mely szerint ennek nagyon lényeges, előrelátó, jól tervezett humánerőforrás-gazdálkodási, személyügyi igényei, feltételei vannak!!)

Az előbbieket összegzéseként az alábbiakat lehet kimondani: a társadalmi elvárásokhoz, a Kormány szándékaihoz, valamint a rendszerváltást követő időszak alatt összegyűlt tapasztalatokhoz igazodóan indokolttá vált - a Rendőrség képzési rendszerének átalakításával egyetemben - a Belügyminisztérium irányítása alá tartozó valamennyi rendészeti szerv egységes képzési rendszerét kialakítani, és azt egyben – a fegyveres szervekre vonatkozó egységes előmeneteli és illetményrendszer kialakítása, beindítása érdekében – a sajátosságok szükségszerű figyelembevételével a Hszt. hatálya alá tartozó valamennyi rendvédelmi szerv egységes képzési rendszerévé tenni.

4. A megújított (új) képzési rendszer fő jellemzői

Kicsit merésznék tünne – most, még az megújított rendszerű felkészítés részbeni beindulása kapcsán,- illetve azóta, újabb módosulások bekövetkezése után - annak kijelentése, hogy ez az új felkészítési rendszer bizton teljesíteni fogja, illetve teljesíti az 1. fejezetben érintett célkitűzéseket, elvárásokat. Maximum azt lehet most kimondani, hogy a kidolgozásban közreműködők igyekeztek a munkájuk során a kitűzött céloknak, megfogalmazott elvárásoknak a legjobb tudásuk szerint, a rendelkezésre álló rövid munkaidőszakra is tekintettel megfelelni.

4.1. Milyen is ez a felkészítési rendszer, milyen jellemzői vannak, nemcsak a rendőr szakképzés oldaláról?

- Fontos meghatározója a képzési rendszer megújulásának, hogy moduláris a felépítése és kompetenciaalapú megközelítéssel bír minden érintettje felé a belügyi ágazaton belül. /Eddig ez leginkább csak a rendőr szakképzésre vonatkozott./
- Teljesen új benne az, hogy minden ebben érintett szervezetnél a legelső részszakképesítési követelménymodul tartalmának elsajátítása előtt- mintegy a testületbekerülés feltételeként, minden szinten - 3 hónapos időtartamú, egységes rendvédelmi alapképzési követelménymodul került kialakításra illetve beépítésre. Itt sajátítják el a bármelyik csatornán a hivatásos pályára induló jelöltek a minden érintett belügyi rendvédelmi szervre vonatkozó közös tudnivalókat, szerzik meg az ide tartozó legalapvetőbb szakmai kompetenciákat. E követelménymodul tartalma a belügyminiszter felügyelete alá tartozó rendvédelmi szervek hivatásos állományú tagjai egységes felkészítésének meghatározására, a leginkább általános, közös tudnivalók elsajátítására, gyakorlására készült. Meghatározza azokat a legfontosabb általános tudás tartalmakat, követelményeket, elvárásokat, amelyek figyelembevételével és alkalmazásával az ebben érintettek körében az erre a szakaszra kitűzött kiképzési-képzési célok elérhetők. Az egységes követelményeken alapuló kiképzés-képzés során olyan meghatározó rendvédelmi jellegű ismeretek, kezdeti jártasságok, készségek, attitűdök- mind együtt: kompetenciák- kialakítása, megerősítése történik, aminek alapján az ebben résztvevők képessé válhatnak a rendvédelmi munkaterületen érvényes, a hivatásos jogviszonnal, a fegyveres-egyenruhás állapottal, a fegyveres életrenddel, szolgálattal, az itt rendszeresített alapvető eszközök kezelésével, a fizikai erőnléttel, kommunikációval kapcsolatos legáltalánosabb közös, minimum tudnivalók megszerzésére, elsajátítására, a vonatkozó alapvető rendszabályok betartására. Az ebben érintettek olyan ismereteket, kompetenciákat szerezhetnek, amelyek szükségesek a rendvédelmi jellegű részszakképesítés, szakképesítés megszerzésére irányuló további felkészítéshez, a szakágak közötti váltások esetén a szükségtelenül hosszú átképzések elkerüléséhez. Ezzel az újítással lehetőség adódhat arra, hogy ha valaki egyik rendvédelmi szervtől átkerül egy másikhoz, akkor azonnal kezdheti a munkát, hisz ezekkel az ún. rendvédelmi minimumokkal már nem kell foglalkozni az átképzés során./Természetesen, ezen túl

például a rendőr szakképesítéshez tartozóan az első rész-szakképesítéshez az 1. követelménymodult is sikeresen teljesíteni kell!)

- A kidolgozásra került illetve kidolgozásra kerülő további oktatásigazgatási dokumentumokban szereplő célirányos, bizonyos szintekhez kötött, ezáltal lépcsőzött képzési,- vizsgáztatási metódusok elvileg lehetőséget adhatnak az alulról felfelé szűkülő, un. „piramis-elv” megvalósítására is. A képzés „lépcsőfokain” történő előrehaladáshoz bizonyos időtartamú gyakorlati munkaszakaszok előírtak az érintettek karrier életútja számára. Ennek érvényesítésében azonban adott munkáltatók döntése lesz a továbbiakban is a meghatározó. Ide kapcsolódik az is, hogy az első tiszthelyettesi rendfokozat csak az alap-szakképesítés birtokában lesz megszerezhető. Ezek előtti rész-szakképesítések csak un. tisztes rangosztály elérésére adnak a jövőben lehetőséget. Ehhez viszont további módosításokat kell végezni az ide kapcsolódó normákon, ami sajnos az előzetes elképzeléshez képest még a cikkírás időszaka alatt sem történt meg nem pedig a képzési rendszer megújítással párhuzamosan. (Hszt., Képesítési követelmények, állománytáblázat.)
- A megújított képzési rendszerben áttörés még nem, de előrelépés történt a megszerzett kompetenciáknak az Európai Képesítési Keretrendszerhez igazodó hazai elismertetése irányában is. (Erre utal a Szakmai és vizsgakövetelmények VII. fejezetében fellelhető, a tanulmányi pontokra utaló mondat.)
- A rendszer módosítása tekintettel van az Európai Képesítési Keretrendszer (EKKR) elveivel és logikájával, az egész életen áttartó tanulás Európai Képesítési Keretrendszerének létrehozásáról szóló, 2008. április 23-i, valamint az európai szakoktatási és szakképzési kreditrendszer (ECVET) létrehozásáról szóló, 2009. június 18-i, továbbá a szakoktatás és szakképzés európai minőségbiztosítási referenciakeretének létrehozásáról szóló, 2009. június 18-i európai parlamenti és tanácsi ajánlásokkal. Az elképzelés a bolognai folyamat keretében kialakított felsőoktatási képesítési keretrendszer és a szakképzési képesítési keretrendszer közötti kapcsolat kiépítésével, a már megszerzett tudás elismertetésével olyan – a képzési eredményekhez és szintekhez igazodó, a minőségi munkavégzést preferáló – elismerési és előmeneteli rendszert részesít előnyben, amely a rendvédelmi életpálya-modell alapjait segítheti elő.

- Újszerű a rendőr, a büntetés-végrehajtási szakképesítések esetében a jelenlegi szaktanfolyamokból néhány legfontosabbnak a modularizálása és ráépülésként történő beépítése a tanintézeti felkészítés rendszerébe.

4.2. További változások a témához kapcsolódóan

A kidolgozó munka végzése közben már ismert volt a szakképzésről és a nemzeti köznevelésről szóló törvények tervezete - ami több újdonságot is tartalmaz - de többről ekkor még nem volt hivatalos információi a kidolgozóknak. Az átalakítási folyamat lezárását követően változás állt be az akkor hatályos- a képzési rendszer alapját jelentő - Országos Képzési Jegyzékben (továbbiakban: OKJ). A Magyar Közlöny 2012. évi 88. számában megjelent a Kormány 150/2012. (VII.6.) Korm. rendelete az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről. Ennek 1. számú mellékletében szerepelnek az ide tartozó szakképesítések és ezek lényeges meghatározói. Az ágazatot illetően ez a dokumentum az alábbi szakképesítések átvezetését végezte el;

(Kivonat a hatályos OKJ-ből: a BM felügyelete alá tartozó szakképesítések betűrendbe szedve)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Szakképesítés azonosító száma			Szakképesítések/szakképesítés-ráépülések megnevezése	Szakmacsoport	Ágazati besorolás	Iskolai rendszerű képzési idő	Iskolarendszeren kívüli képzési idő	A képzés munkarendje	A szakképesítésért felelős miniszter
2	Szint	Tanulmányi terület	Sorszám							
3	1			2	3	4	5	6	7	8

41	53	861	01	Büntetés-végrehajtási egészségügyi főfelügyelő	22	-	-	500-700 óra	TK	büntetés-végrehajtásért felelős miniszter
42	52	861	02	Büntetés-végrehajtási felügyelő	22	-	-	800-1500 óra	TK	büntetés-végrehajtásért felelős miniszter
43	53	861	02	Büntetés-végrehajtási főfelügyelő	22	-	-	500-1000 óra	TK	büntetés-végrehajtásért felelős miniszter
44	53	861	03	Büntetés-végrehajtási gazdálkodási főfelügyelő	22	-	-	400-700 óra	TK	büntetés-végrehajtásért felelős miniszter
45	53	861	04	Büntetés-végrehajtási igazgatási főfelügyelő	22	-	-	400-700 óra	TK	büntetés-végrehajtásért felelős miniszter
46	55	861	02	Bűnügyi technikus	22	-	-	300-600 óra	TK	rendészetért felelős miniszter
77	33	861	01	Elektronikus vagyonszármazékok rendszerüzemeltetője	19	X	-	250-350 óra	TK	rendészetért felelős miniszter
104	53	861	05	Pegyveres biztonsági Őr	22	-	-	320-420 óra	TK	rendészetért felelős miniszter
128	55	861	03	Fő határrendész	22	-	-	300-500 óra	TK	rendészetért felelős miniszter
222	52	861	03	Katasztrófavédelmi előadó	22	-	-	350-450 óra	TK	katasztrófa elleni védekezésért felelős miniszter
223	53	861	06	Katasztrófavédelmi főelőadó	22	-	-	240-340 óra	TK	katasztrófa elleni védekezésért felelős miniszter

224	53	861	07	Katasztrófavédelmi referens	22	-	-	200-300 óra	TK	katasztrófák elleni védekezésért felelős miniszter
225	52	861	04	Katasztrófavédelmi szakelőadó	22	-	-	500-800 óra	TK	katasztrófák elleni védekezésért felelős miniszter
260	55	861	04	Közüneti megbízott	22	-	-	300-500 óra	TK	rendészetért felelős miniszter
269	52	861	05	Közterület-felügyelő	22	-	-	500-600 óra	TK	rendészetért felelős miniszter
272	55	861	05	Kutyavezető-rendőr	22	-	-	600-900 óra	TK	rendészetért felelős miniszter
273	33	861	02	Kutyavezető-vagyonőr	22	-	-	350-450 óra	TK	rendészetért felelős miniszter
286	52	861	06	Magánnyomozó	22	-	-	450-550 óra	TK	rendészetért felelős miniszter
290	33	861	03	Mechanikus vagyonvédelmi szerelő	19	I X	-	300-400 óra	TK	rendészetért felelős miniszter
346	55	861	06	Okmányvizsgáló	22	-	-	300-500 óra	TK	rendészetért felelős miniszter
375	62	861	01	Rendészeti szervező(a szakmairány megjelölésével)	22	-	-	1100-1600 óra	TK	rendészetért felelős miniszter
377	54	861	01	Rendőr tiszthelyettes (a szakmairány megjelölésével)	22	-	2 6	1800-2500 óra	N, E	rendészetért felelős miniszter
378	55	861	07	Rendőr zászlós	22	-	-	400-600 óra	TK	rendészetért felelős miniszter
402	32	861	01	Személy- és vagyonőr	22	-	-	320-450 óra	TK	rendészetért felelős miniszter
429	33	861	04	Testőr	22	-	-	320-450 óra	TK	rendészetért felelős miniszter
440	52	861	08	Tűzoltó I.	22	-	-	800-1100 óra	TK	katasztrófák elleni védekezésért felelős miniszter
441	53	861	08	Tűzoltó szerparancsnok	22	-	-	700-900 óra	TK	katasztrófák elleni védekezésért felelős miniszter
442	52	861	09	Tűzoltósági referens	22	-	-	300-500 óra	TK	katasztrófák elleni védekezésért felelős miniszter
443	52	861	10	Tűzvédelmi előadó	22	-	-	300-400 óra	TK	katasztrófák elleni védekezésért felelős miniszter
444	53	861	09	Tűzvédelmi főelőadó	22	-	-	200-300 óra	TK	katasztrófák elleni védekezésért felelős miniszter

Rész-szakképesítések

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Szakképesítés azonosító száma				Szakmacso	Ágazati besorolás	Iskolai rendszertí	Isk	A képzés munkaren	
22	31	861	01	Büntetés-végrehajtási Őr	22	-	-	500-700 óra	TK	büntetés-végrehajtásért felelős miniszter
23	31	861	02	Büntetés-végrehajtási segédfelügyelő	22	-	-	200-300 óra	TK	büntetés-végrehajtásért felelős miniszter
27	51	861	01	Csapatvezetői járőrtárs	22	-	-	1000-1500 óra	TK	rendészetért felelős miniszter
75	51	861	02	Járőr	22	-	-	1800-2300 óra	TK	rendészetért felelős miniszter
104	51	861	03	Őr-járőrtárs	22	-	-	600-800 óra	TK	rendészetért felelős miniszter
132	31	861	03	Tűzoltó II.	22	-	-	600-800 óra	TK	katasztrófák elleni védekezésért felelős miniszter

Itt kívánom felhívni a figyelmet arra, hogy a korábban létezett szakképesítés-elágazásról ebben már nincs szó, hanem helyette létezik, ún. szakmai irány megjelölés a Rendőr és a Rendészeti szervező szakképesítések esetében!

A táblázatból nem derül ki, de egyértelműen érvénysült azon elvárás, hogy bizonyos korábbi tanfolyami,- vagy szaktanfolyami képzésként funkcionáló felkészítés kerüljön be a szakképesítés-ráépülések közé. (A Rendőr szakmát illetően ezek a Bűnügyi technikus, Fő határrendész, Körzeti megbízott, Kutyavezető-rendőr, Okmányvizsgáló és Rendőr zászlós ráépülések.)

Újra megjelent tehát a kutyavezető-rendőr szakképesítés is az új OKJ-ban.

Megnőtt a rendészeti-szervező szakképesítés szakmai irányainak- korábban elágazásainak – a száma, például többek között a büntetés-végrehajtási szakterülethez tartozóval.

A másik említésre érdemes kisebb jelentőségű rendelkezés a belügyminiszter 33/2012. (VII. 30.) BM utasítása a belügyminiszter irányítása alatt álló egyes rendvédelmi szervek vezetői állományának továbbképzéséről. Ami miatt ide vettem őt is, az a norma itt olvasható 8. §-ból derül ki;

- 8. §** (1) Ez az utasítás 2012. augusztus 1-jén lép hatályba és 2014. január 1-jén hatályát veszti.
- (2) A BM Személyügyi Főosztály vezetője 2012. december 31-ig gondoskodik arról, hogy a jelen utasítással elrendelt vezetői továbbképzés a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény 342. § (2) bekezdés 13. pontjában kapott felhatalmazás alapján kiadott miniszteri **rendeletben a vezetői továbbképzés rendszerének részeként szabályozásra kerüljön.**

Nyilvánvalóan a komplex megközelítés, amiről az elvárásoknál szóltam, csak úgy képzelhető el, ha ebben benne szerepelnek az át,- tovább,- és vezetőképzések egyaránt.

5. Kissé konkrétan a Rendőr szakképesítésekről

- A rendőr tiszthelyettes képzés tekintetében az érettségi követelménye továbbra is meghatározó, azaz rendőr alap szakképesítést csak érettségizett személy szerezhethet. (a többinél ez nem előírt)
- A rendőr iskolai rendszerű szakképzésnek a jövőben is kettő éves időtartamúnak kell maradnia, még ha az ilyenre beiskolázottak száma kevesebb is lesz a jövőben, továbbá annak ellenére, hogy a rész-szakképesítések nagyobb teret kapnak ezután.
- A rendőrség kivételével szinte minden országos hatáskörű szervnél kizárólag munkavállalóként, vagy próbaidősként kerülnek be az érintettek a képzésbe. /Persze ehhez hozzátartozik az, hogy a legtöbbször kizárólag iskolarendszeren kívüli, felnőttképzési tv. alapján történő felkészítés zajlik és ilyet terveznek a jövőben is!/
(Ez a felkészítés a rendőrség esetében a rendőrségi képzési törvény alapján történik.)
- A teljes körű szakmai felkészítés végső formáját, tartalmát csak egységes rendészeti életpálya modell tartalmának rögzítése után, azzal egy időben az új bér- és illetményrendszer, az új munkaköri megnevezések, rangosztályok teljes körű kialakítása, elfogadtatása, továbbá a szakmai és vizsgáztatási követelmények, valamint a záróvizsga követelményeinek megfogalmazását követően lehet illetve célszerű kidolgozni. Ez érinti a képesítési követelményeket, a munkaköri jegyzékeket és az állománytáblákat is! (Természetesen a hatályos szakmai és vizsgáztatási követelményekről szóló miniszteri rendelet kiadásán túl, ki kell dolgozni az iskolarendszerű képzéseket tekintve a teljesen új szakképzési kerettantervet, központi programokat, iskolarendszeren kívüli szakképzést illetően pedig a képzési programokat is.) *Ezek elkészítési, kiadási határidőit illetően- a csúszás miatt- az új szakképzési törvény már módosításra került!*
- A nem általános, hanem a speciális vizsgakövetelmények megállapításához, kidolgozásához szükség van a megrendelő szervezetek részéről annak megfogalmazására, hogy a kimenet tekintetében a végzett tiszt, tiszthelyettes illetve tisztos milyen tudásháttérrel rendelkezzen.
- A rendőrség iskolai rendszerű felkészítésében – ha nem áll elő tanulmányi elégtelenség – lehetőség van az „egy menetből” történő rendőri alap szakképesítés megszerzésére is. Ugyanakkor képzési folyamatba történő előrehaladásnak munkáltatói beavatkozással történő „megakasztására” vonatkozó részletek, további átgondolást igényelnének a kívánatos állománykategóriák tudatos befolyásolása

érdekében. Mind a szakmai, mind a vizsgáztatási elvárások, tudás, kompetenciataralmak, vizsga- és képzési követelménymodulokban kerültek megfogalmazásra. (Ennek része az adott szakképesítésre vonatkozó feladat- és tulajdonságjegyzék. E tudástartalmak úgy kerültek csoportosításra, hogy egy keretben szerepelnek az ide tartozó elméleti ismeretek, ezek tanintézeti körülmények közötti gyakorlásai, valamint ugyanezeknek – vagy részelemeiknek – területi szakmai gyakorlaton, „nem művi”, hanem „éles” körülmények között mentor felügyelete alatti teljesítései is.)

- A rendőr szakképzés esetében a kialakítandó követelménymodulok formailag ugyanazok az iskolai rendszerű, és az azon kívüli képzés esetében.
- Megfontolandó volt, de nemigen volt tartható az, hogy a követelménymodulok száma ne legyen túl sok, figyelembe véve a ráépüléseket is. További igény volt, hogy a nappali rendszerű képzésben ezek lehetőség szerint igazodjanak a tanév rendjéhez is. Ugyanis a rendőr szakképzés esetén, ahol több rész-szakképesítés született, szükségzerű lett a több követelménymodul beépítésére.
- Oktatásigazgatási szempontból, illetve az iskolák szemszögéből a tisztos, tiszthelyettes szintű beosztások esetében szükségesebbnek, tervezhetőbbnek tűnik ezután a megrendelő szervezet által megfogalmazott igények szerint a hivatásos tiszthelyettesi állomány részben generalista, részben specialista jellegű, jó színvonalú felkészítése. *(A specialista tiszthelyettes képzés komoly személyzeti politikán alapuló humán előrelátást feltételez. A magasabb szintű munkakörök esetében már teljesen más a helyzet!)* Itt lehet olyan gond, hogy ha specialista a képzés, akkor ez csak ugyanahhoz tartozó szakirányú –régiben un. elágazásos rendszerű- szakképzésben folytatható, de tanfolyamszerű átképzés esetén szakképzettséget igazoló államilag elismert okirat kiállítása pedig jogilag kétséges.
- A szakmai és vizsgakövetelmények kötelező tartalmi elemeit a szakképzési tv. 7. § (1) bekezdése tartalmazza, a formai kivitele pedig az országosan egységesen érvényes formában és módon valósul meg!
- Figyelembe kellett venni a kidolgozás során azt, hogy a 2010. december 15-én kihirdetett, 1278/2010. (XII. 15.) kormányhatározat értelmében a Rendőrtiszti Főiskola, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, valamint Corvinus Egyetem Közigazgatás-tudományi Kar jogutódjaként 2012. január 01-én megkezdte működését a Nemzeti Közszolgálati Egyetem. (A rendészeti karon is érvényes lesz, az un. egységes alapképzési rendvédelmi követelménymodul teljesítése.)

- A rendőr szakképzés és a felsőoktatás jelenléti oktatási formájában a tanulói illetve ösztöndíjas hallgatói jogviszony fenntartása keveredhet majd az ún. kettős jogállású, próbaidős állapottal. Az iskolarendszeren kívüli, valamint a nem rendőri szakképesítések tekintetében kizárólag a próbaidős hivatásos állományúként történő beiskolázási gyakorlat fog érvényesülni. /A Büntetés-végrehajtási Szervezet Oktatási Központjához valamint a KOK-hoz beiskolázottak jelenleg is próbaidős hivatásos állományúak, melyet a jövőre nézve is követendőnek tartanak./
- Úgy van tervezve, hogy a képzési programok legyenek egymásra tekintettel. A rendészeti tiszt, tiszthelyettes képzés tananyagtartalma szak és szakirányoknak megfelelően részlegesen épüljön be a tisztképzésbe, a beszámíthatóság biztosítása mellett. A „tiszthelyettesi tananyagtartalom megegyezésével” jelző csak tartalmi és nem időtartami megegyezést jelent, mert a szakképzés folyamatába beépített gyakorlatok száma és időtartama el kell, hogy térjen a tisztképzésétől. De ezzel elvileg biztosíthatóvá válhat a kilépés a felsőoktatásból illetve a belső „zárt” képzés így kevesebb szemeszterből állhat a nyitott képzésekkel szemben. Az rendvédelmi kari felsőoktatásból kilépők rendszerből történő „elvesztésének” minimalizálása érdekében a sikeres tiszthelyettesi tananyagtartalommal megtöltött szemeszterének (elemeinek) teljesítése feltétele kell, hogy legyen a szakmai vizsgára bocsáthatóságnak, mint ahogy a tiszthelyettes képzés moduljainak sikeres abszolválása is. Természetesen itt csak alap szakképesítésekben gondolkodunk, a ráépülő szakképesítések ebben az esetben nem jönnek számításba.
- A tanulmányi pontrendszert, a beszámíthatóságot a jelenlegi jogszabályi környezetben, teljes mértékben még nem lehetséges érvényesíteni. A beszámíthatóság kérdéskörénél fontos kiemelni azt, hogy a jelenleg hatályos felsőoktatási jogszabályok értelmében erre csak felsőfokú szakképzésben szervezett tanulmányok esetében kerülhet sor. Az Európai Kreditrendszer (ECTS) egyértelműen a felsőoktatási intézményekben és az ott szerzett tanulmányok esetében teszi lehetővé a tanulmányok beszámíthatóságát - egyetlen kivételt engedve, és ez a kivétel a felsőfokú szakképzésben szerzett előtanulmányok beszámíthatósága. Az új képzési törvények szerint, illetve az OKJ átalakítása során a felsőfokú szakképzést kivezették az OKJ-ből és a felsőoktatás kapta meg ezeket. (Fontos kihangsúlyozni azt a tényt is, hogy a rendvédelmi felsőoktatást nemcsak az új felsőoktatási intézmény létesítése, hanem nyilvánvalóan az új felsőoktatási törvény előírásai is befolyásolják.) A probléma további feloldására javasolt megoldás lehetne a validálás érvényre juttatása. A téma

továbbvitelét, megoldását segítheti, az Európai Szakoktatási és Szakképzési Keretrendszerhez történő csatlakozást szolgáló, az Országos Képesítési Keretrendszer létrehozásáról szóló 1004/2011. (I.14.) kormányhatározat deklarációja is.

6. Összefoglalás a témában

- Az újonnan kialakított szakképesítés-ráépülések a szakterületek továbbspecializálására adhatnak lehetőséget, de ezen túl a Rendőr „zászlós” szakképesítés-ráépülés segítségével lehetővé válhat egy kvázi emeltszintű szakképesítési szint kialakítása az alparancsnoki feladatokat ellátók számára. *(de ennek jelentős humánpolitikai előfeltételei vannak!)*
- A strukturális átalakításon túl a beterveztett illetve elfogadott módosult, megújult szakmai követelményrendszer tartalmi korszerűsítést is magában hordoz, ami a rendvédelmi,- szakmai és jogi környezet utóbbi időben bekövetkezett változásai miatt kívánatos is volt.
- A Rendőr szakképesítés mindezek szellemében és a valós élet által megkívánt új helyzet alapján került megújításra és kiegészítésre, ami optimális feltételrendszer megteremtése esetén várhatóan kielégítheti a vele szemben támasztott valós igényeket, jövőbeni elvárásokat.
- Kimondható az, hogy tulajdonképpen a korábban kifejtett kidolgozásokkal a 1282/2010.(XII.15) számú kormányrendeletben szereplő 2012.01.01-s határidőnek a képzési rendszerre vonatkozó munkafolyamat lényegében eleget tett.
- Az igazsághoz viszont hozzátartozik, a belügyi képzési rendszer megújítása mindezek után nemcsak hogy nem lett teljes körű, hanem egy kicsit „félábúra” is sikeredett. Az előbbi, a teljes körűség nem is volt tervbe véve, hisz a továbbképzések,- átképzések a szaktanfolyamok nem kerültek felülvizsgálatra a munkavégzés során. De miért mondom én „félábúnak” e képzési rendszer megújítását? Azért, mert annak ellenére, hogy bár már a legújabb szakmai és vizsgakövetelmények is elkészültek, az ehhez szorosan hozzátartozó, ezt feltételező személyzetpolitikai döntések elmaradtak, illetve amelyek időközben kiadásra kerültek, azok pedig nem voltak erre tekintettel. Holott az oktatási-képzési kidolgozás során az volt a figyelembe vett elv, hogy a részszakképesítést szerző hivatásosok tisztési kategóriába és nem tiszthelyettesibe kerülnek besorolásra. *(Mennyire igazságtalan az, hogy aki kétéves iskolai rendszerű*

szakképzés keretében szerzett az utóbbi hónapokban rendőri alap szakképesítést, ugyanúgy őrmesternek kerültek kinevezésre, mint aki csak mondjuk 6 hónap alatt egy rész-szakképesítéssel zárt!)

- Tudni kell azt is, hogy a munka elvégzése után közvetlenül megtörtént az OKJ teljes körű átalakítása is, ami az ágazatot is érintette, amiről a munkavégzés közben nemigen voltak biztos információk. Ezért nyilvánvalóan a szakmai és vizsgakövetelmények is újak lettek. Az iskolai rendszerű szakképzést illetően hiányzik még az oda tartozó szakképzési kerettanterv és központi program. Ezek módosult kiadási határideje 2012.12.31. illetve 2013.12.31. (A többi már a RSZK-k dolga.)
- A szakmai és vizsgakövetelmény és a szakképzési kerettanterv alapján a szakképző iskolában-így a RSZK-kban is – a pedagógiai program részeként szakmai program, az iskolarendszeren kívüli szakképzést folytató intézményekben pedig a felnőttképzési törvényben szabályozott képzési programokat kell készíteni.
- Lesz idő még, a szakmai vizsgáztatásra vonatkozó normák- szakmai vizsgaszabályzat, a szakmai vizsgáztatás és a szakmai vizsga ellenőrzésének részletes szabályai-megjelenése után az un. komplex szakmai vizsga felépítésének, tartalmának, mechanizmusának a kigondolására, lemodellezésére.
- A képzést-felkészítést, beiskolázást végzőknek fontos tisztában lenniük az átmeneti helyzet adta lehetőségekkel illetve előírásokkal is. (Lásd szakképzési törvény 92.§ (10) bekezdés!)
- Végezetül ismételten nagyon kihangsúlyozom, hogy **a megújított képzési rendszer teljességében csak vele szoros kapcsolatba lévő kedvező személyzeti,- életpálya karrier vertikummal együtt valósítható meg sikeresen.** Az utóbbi hiánya, avagy elfogadhatatlansága, féloldalúvá teheti a képzési rendszer megújítását.

Közismert, hogy időközben megjelentek a képzésekre vonatkozó új törvények. Így, a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV.- a szakképzésre vonatkozó 2011. évi CLXXXVIII.- továbbá a nemzeti felsőoktatást meghatározó 2011. évi CCIV. törvények, és ezután fognak megszületni az ezek megvalósulását segíteni hivatott végrehajtási rendeletek, melyek további igazítást, pontosítást indukálhatnak a cikkben részletezett új belügyi képzési rendszeren.

Bízom benne, hogy az előbb említett végrehajtási rendeletek, kapcsolódó állami normák, továbbá az új képzési rendszerhez tartozó állami és tárcán belül keletkező személyzeti jellegű szabályozások – különösen az alapvetőnek számító új, korszerű HSZT és ezek végrehajtási

rendeletei- rövidesen illetve a módosult határidőkre megszületnek, és így válik egy egésszé az elvégzett képzési kidolgozás.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- ✓ A rendvédelmi szervek egységes moduláris alapú képzési rendszerének kialakításához szükséges intézkedésekről szóló 1282/2010. (XII. 15.) kormányhatározat
- ✓ Koncepció a rendvédelmi szervek egységes moduláris alapú képzési rendszerére vonatkozóan
- ✓ 1996. évi XLIII. a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról
- ✓ 140/1996. (VIII. 31.) kormányrendelet a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény végrehajtásáról
- ✓ 223/2011. (X.21) kormányrendelet az előbbi módosítására vonatkozóan
- ✓ 1207/2011. (VI.28) számú kormányhatározat a magyar közszolgalat újjászervezése, a karrierlehetőségek kibővítése és a közszolgalati életpályák összehangolása érdekében.
- ✓ A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- ✓ A szakképzésre vonatkozó 2011. évi CLXXXVIII. törvény
- ✓ A nemzeti felsőoktatást meghatározó 2011. évi CCIV. törvény